Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 7. septembra 2016*

„Pritožba — Omejevalni sporazumi — Člen 101 PDEU — Člen 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 — Evropski trg avtomobilskih stekel — Sporazumi o delitvi trga in izmenjave poslovno občutljivih informacij — Globe — Smernice iz leta 2006 o načinu določanja glob — Točka 13 — Vrednost prodaje — Uredba (ES) št. 1/2003 — Člen 23(2), drugi pododstavek — Zakonsko dovoljena zgornja meja globe — Menjalni tečaj za izračun zgornje meje globe — Višina globe — Neomejena pristojnost — Podjetja, ki proizvajajo en proizvod — Sorazmernost — Enako obravnavanje“

V zadevi C-101/15 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 27. februarja 2015,

Pilkington Group Ltd s sedežem v Lathomu (Združeno kraljestvo),

Pilkington Automotive Ltd s sedežem v Lathomu,

Pilkington Automotive Deutschland GmbH s sedežem v Wittnu (Nemčija),

Pilkington Holding GmbH s sedežem v Gelsenkirchnu (Nemčija),

Pilkington Italia SpA s sedežem v San Salvu (Italija),

ki jih zastopajo S. Wisking in K. Fountoukakos-Kyriakakos, solicitors, in C. Puech Baron, odvetnik,

pritožnici,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo A. Biolan, M. Kellerbauer in H. Leupold, agenti,

tožena stranka v postopku na prvi stopnji,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, K. Likurgos, E. Juhász, C. Vajda, sodniki, in K. Jürimäe (poročevalka), sodnica,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

* Jezik postopka: angleščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. marca 2016,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 14. aprila 2016

izreka naslednjo

Sodbo

1 Družbe Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH in Pilkington Italia SpA s pritožbo predlagajo razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 17. decembra 2014, Pilkington Group in drugi/Komisija (T-72/09, neobjavljena, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2014:1094), s katero je Splošno sodišče zavrnilo njihovo tožbo, s katero so primarno predlagale razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2008) 6815 final z dne 12. novembra 2008, v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] in člena 53 Sporazuma EGP (COMP/39.125 – Avtomobilsko steklo), kakor je bila spremenjena s Sklepom Komisije C(2009) 863 final z dne 11. februarja 2009 in s Sklepom Komisije C(2013) 1119 final z dne 28. februarja 2013 (v nadaljevanju: sporna odločba), v delu, v katerem se nanaša na tožeče stranke, in, podredno, razglasitev ničnosti člena 2 te odločbe v delu, v katerem je z njo tožečim strankam naložena globa, oziroma, še bolj podredno, znižanje te globe.

Pravni okvir

Uredba (ES) št. 1/2003

2 Člen 23(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [81 in 82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), naslovljen „Globe“, določa:

„Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [81 ali 82 ES]; […]

[…]

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega skupnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

[…]“

Smernice iz leta 2006

3 V točkah od 4 do 6, 13 in 35 Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL C 210, str. 2, v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006), je določeno:

„4. […] Globe naj bi imele zadosten odvračilni učinek, ne le zaradi preganjanja zadevnih podjetij (posebni odvračilni učinek), ampak tudi zaradi odvračanja drugih podjetij od prevzemanja ravnanja, ki bi bilo v nasprotju s členoma [81 in 82 ES], ali od nadaljevanja takega ravnanja (splošni odvračilni učinek).

5. Za doseganje teh ciljev je primerno, da se Komisija pri osnovi za določanje glob sklicuje na vrednost prodaje blaga ali storitev, povezanih s kršitvijo. Pri določanju primerne višine globe bi moralo imeti pomembno vlogo tudi trajanje kršitve. […]

6. Dejansko se kombinacija vrednosti prodaje, povezane s kršitvijo, in trajanja šteje kot ustrezen približek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in sorazmerno težo vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi. […]

[…]

13. Za določitev osnovnega zneska globe, ki se naloži, bo Komisija uporabila vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno [(to se nanaša, na primer, na horizontalne sporazume o cenah za določen proizvod, kjer se cena tega proizvoda uporabi kot izhodišče za cene proizvodov nižje ali višje kakovosti)] povezane s kršitvijo, v upoštevnem geografskem območju znotraj ozemlja [Evropskega gospodarskega prostora (EGP)]. […]

[…]

35. V izjemnih primerih lahko Komisija na predlog podjetja v posebnih socialnih in ekonomskih okoliščinah upošteva njegovo nezmožnost plačila. Na podlagi tega pa ne bo odobrila nobenega zmanjšanja globe samo zaradi ugotovitve, da je podjetje v neugodnem ali slabem finančnem stanju. Zmanjšanje se lahko odobri samo na podlagi objektivnih dokazov, da bi naložitev globe pod pogoji, določenimi v teh smernicah, nepopravljivo ogrozila gospodarsko sposobnost preživetja zadevnega podjetja in povzročila, da bi njegova sredstva izgubila vso svojo vrednost.“

Dejansko stanje in sporna odločba

4 Iz točk od 1 do 12 in 36 izpodbijane sodbe je razvidno, da je Komisija v sporni odločbi menila, da so določena podjetja, med njimi pritožnice, v sektorju avtomobilskih stekel sodelovala pri enotni in nadaljevani kršitvi člena 81(1) ES, in sicer naj bi šlo za usklajeno delitev pogodb o dobavi avtomobilskih stekel ali setov stekel, ki običajno vsebujejo vetrobransko steklo, zadnje steklo in stranska stekla, glavnim proizvajalcem avtomobilov v EGP. V zvezi s pritožnicami je Komisija to kršitev ugotovila za obdobje od 10. marca 1998 do 3. septembra 2002, zato jim je iz tega naslova odmerila globo v višini 370 milijonov EUR, za katero odgovarjajo solidarno (člen 2(c) sporne odločbe).

5 Komisija je 28. februarja 2013 sprejela Sklep C(2013) 1119 final, s katerim je spremenila Odločbo C(2008) 6815 final, pri čemer je šlo predvsem za izračun globe, odmerjene pritožnicam. Komisija je s tem sklepom v bistvu skušala popraviti dve napaki, za kateri je menila, da ju je storila med izračunom. Zaradi tega sklepa je pritožnicam na novo odmerila globo, in sicer je namesto prvotnega zneska 370 milijonov EUR globa znašala 357 milijonov EUR.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

6 Pritožnice so 18. februarja 2009 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile tožbo za razglasitev ničnosti sporne odločbe; vloga je bila spremenjena z dopisom, ki je v sodno tajništvo Splošnega sodišča prispel 15. marca 2013; v tožbi je bilo navedenih šest tožbenih razlogov. Samo tretji, peti in šesti tožbeni razlog, ki se nanašajo na izračun globe, naložene pritožnicam, so pomembni za to pritožbo. Pritožnice so Splošnemu sodišču prav tako predlagale, in sicer odvisno od primera in ne glede na te razloge za razglasitev ničnosti, da naj v okviru izvrševanja svoje neomejene pristojnosti zniža globo, ki jim je bila naložena.

7 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo tožbo v celoti zavrnilo.

Predlogi strank v pritožbenem postopku

8 Pritožnice s pritožbo Sodišču predlagajo, naj:

— izpodbijano sodbo razveljavi v delu, v katerem je bila tožba, vložena zoper člen 2(c) sporne odločbe, zavrnjena,

— globo, naloženo pritožnicam v členu 2(c) sporne odločbe, zniža in

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

9 Komisija predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev plačila stroškov pritožnicam.

Pritožba

10 Pritožnice v utemeljitev pritožbe navajajo tri pritožbene razloge.

Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava pri razlagi točke 13 Smernic iz leta 2006

Trditve strank

11 S prvim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 217 do 227 izpodbijane sodbe, pritožnice kritizirajo Splošno sodišče, ker je razsodilo, da je Komisija pri določitvi osnovnega zneska globe, ki jim je bila naložena, pravilno upoštevala prodajo, izvedeno na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred obdobjem kršitve in ki jih v tem obdobju niso ponovno sklenile (v nadaljevanju: sporne prodaje).

12 Pritožnice trdijo, da se je Splošno sodišče oprlo na napačno razlago pojma „vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno povezane s kršitvijo“ v smislu točke 13 Smernic iz leta 2006. Ta pojem naj Komisiji namreč ne bi dovoljeval, da upošteva sporno prodajo, saj naj bi bilo očitno, da te nikakor ne morejo biti zajete s kršitvijo, in to celo če bi bil globalni cilj kršitve splošna stabilizacija tržnih deležev. Zato naj upoštevanje navedenih prodaj ne bi pomenilo „ustreznega približka“ v smislu točke 6 teh smernic, saj naj bi pripeljalo do precenjenosti gospodarske pomembnosti kršitve, sorazmerne teže vsakega podjetja, ki je izvedlo to prodajo v okviru te kršitve, in škodljivosti kršitve.

13 Pritožnice poudarjajo, da nobeden od razlogov, ki jih navaja Splošno sodišče v točki 225 izpodbijane sodbe in ki se nanašajo na način delovanja in cilj, ki se skuša doseči s kršitvijo, ni tak, da bi dokazal, da gre pri spornih prodajah za kršitev.

14 Komisija meni, da je treba trditve pritožnic zavrniti kot neutemeljene.

Presoja Sodišča

15 Pritožnice s prvim pritožbenim razlogom v bistvu navajajo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je razsodilo, da je Komisija lahko v prodaje, ki jih upošteva pri izračunu globe, ki jim je bila naložena, vključila sporne prodaje kot „prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno povezane s kršitvijo“ v smislu točke 13 Smernic iz leta 2006.

16 V zvezi z naložitvijo globe na podlagi člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 je Sodišče razsodilo, da mora Komisija v vsakem posameznem primeru in ob upoštevanju sobesedila in ciljev sistema sankcij, ki ga določa navedena uredba, presoditi želeni vpliv na zadevno podjetje, zlasti glede na promet, ki odraža njegov dejanski gospodarski položaj v obdobju, v katerem je bila kršitev storjena (sodba z dne 9. julija 2015, InnoLux/Komisija C-231/14 P, EU:C:2015:451, točka 46 in navedena sodna praksa).

17 S tega vidika je za odmero globe dopustno upoštevati skupni promet podjetja, ki je, čeprav približen in nepopoln, pokazatelj njegove velikosti in gospodarske moči, ter del prometa, ki je bil ustvarjen s proizvodi, ki so predmet kršitve, in je lahko pokazatelj njenega obsega (sodba z dne 9. julija 2015, InnoLux/Komisija C-231/14 P, EU:C:2015:451, točka 47 in navedena sodna praksa).

18 Točka 13 Smernic iz leta 2006 določa: „Za določitev osnovnega zneska globe, ki se naloži, bo Komisija uporabila vrednost prodaje blaga ali storitev podjetja, neposredno ali posredno povezane s kršitvijo, v upoštevnem geografskem območju znotraj ozemlja EGP“. Navedene smernice v uvodu, in sicer v točki 6, določajo, da „kombinacija vrednosti prodaje, povezane s kršitvijo, in trajanja šteje kot ustrezen približek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in sorazmerno težo vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi“.

19 Iz tega sledi, da je cilj točke 13 Smernic iz leta 2006, da kot izhodišče za izračun globe, ki se naloži podjetju, vzame znesek, ki odraža gospodarsko pomembnost kršitve in obseg vpletenosti tega podjetja v kršitev. Zato, čeprav pojma „vrednosti prodaje“ iz točke 13 seveda ni mogoče razširiti tako, da bi zajemal prodaje, ki jih je opravilo zadevno podjetje in ki ne spadajo na področje delovanja očitanega kartela, bi se ogrožal cilj, ki mu sledi ta določba, če bi se za ta pojem štelo, da se nanaša le na promet, ustvarjen samo s prodajo, za katero je dokazano, da je ta kartel nanjo resnično vplival (sodbi z dne 11. julija 2013, Team Relocations in drugi/Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, točka 76, in z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, točka 57).

20 Kar zadeva sporne prodaje, čeprav so bile, kot trdijo pritožnice, izvedene na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred obdobjem kršitve, je Splošno sodišče kljub temu v točki 226 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da jih je Komisija lahko veljavno vključila v vrednost prodaj, izračunano na podlagi točke 13 Smernic iz leta 2006, da je lahko izračunala osnovni znesek globe, tako kot prodaje, izvedene na podlagi pogodb o dobavi, sklenjenih v obdobju kršitve, glede katerih pa se ni posebej dokazalo, da so bile predmet dogovarjanja.

21 Iz točk od 222 do 225 izpodbijane sodbe namreč izhaja, da je Splošno sodišče potrdilo metodo izračuna, ki jo je uporabila Komisija, pri čemer je preučilo razloge, ki temeljijo na načinu delovanja in na ciljih kršitve ter na katere se je ta institucija oprla, da je prišla do ugotovitve, da je upoštevanje spornih prodaj bilo utemeljeno, saj odražajo gospodarsko pomembnost kršitve.

22 Tako je Splošno sodišče, med drugim, v točkah 224 in 225 izpodbijane sodbe menilo, da so se sporne prodaje upravičeno upoštevale tako z vidika obsega in načina delovanja kartela kot z vidika globalnega cilja stabilizacije tržnega deleža, ki ga skuša doseči, tako da ni bilo potrebno dogovarjanje o vsaki pogodbi o dobavi, zato da bi se dosegel ta cilj. V zvezi s tem je Splošno sodišče pravilno ugotovilo, da je bila v teh okoliščinah nujnost dogovarjanja o določeni pogodbi o dobavi odvisna od razdelitve dobav, subjektivne potrebe po sprejetju ukrepov za ohranitev zadevnih tržnih deležev in od zmožnosti vsake pogodbe, da povzroči znatno spremembo v deležu vseh dobav, predvidenih od vsakega udeleženca kartela.

23 V nasprotju s trditvami pritožnic ti premisleki niso nepomembni. Splošni načrt omejevalnega sporazuma je namreč obsegal razdelitev dobav avtomobilskega stekla med udeležence kartela, tako glede že obstoječih pogodb o dobavi kot glede novih pogodb. Ta razdelitev je tako obsegala, kot izhaja iz dejanskega stanja, kot ga je ugotovilo Splošno sodišče v točki 24 izpodbijane sodbe, vse dejavnosti teh udeležencev na zadevnem trgu, kar zlasti potrjuje način delovanja kartela, v skladu s katerim

kartel sprejme popravne ukrepe glede na obstoječe pogodbe o dobavi. Iz tega sledi, da je treba šteti, da prodaje, izvedene na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred obdobjem kršitve in ki se jih ni ponovno sklepalo med tem obdobjem, spadajo na področje delovanja kartela v smislu sodne prakse, navedene v točki 19 te sodbe. Zato je treba ugotoviti, da če Komisija teh prodaj ne bi mogla vključiti v vrednost prodaj, izračunano na podlagi točke 13 Smernice iz leta 2006, globa, ki bi jo izračunala, ne bi odražala gospodarske pomembnosti kršitve. Zato Splošno sodišče s tem, da je menilo, da so sporne prodaje predmet navedene kršitve, ni napačno uporabilo prava.

24 Zato je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Drugi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava pri razlagi člena 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003

Trditve strank

25 Z drugim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 410 do 423 izpodbijane sodbe, pritožnice Splošnemu sodišču očitajo, da je razsodilo, da dokončni znesek globe, ki jim ga je naložila Komisija, ni presegel zgornje meje 10 % skupnega prometa v poslovnem letu pred sprejetjem sporne odločbe, ki je določena v členu 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 (v nadaljevanju: zakonsko dovoljena zgornja meja globe).

26 Splošno sodišče naj bi torej napačno uporabilo pravo, ker je razsodilo, da je Komisija za pretvorbo skupnega prometa, ki je v primeru pritožnic izražen v britanskih funtih, utemeljeno uporabila povprečni tečaj Evropske centralne banke (ECB), ki je veljal v obdobju od 1. aprila 2007 do 31. marca 2008, in ne tečaja, ki je veljal na dan sprejetja sporne odločbe, to je 12. novembra 2008. Najvišji znesek, ki naj bi ga bila Komisija upravičena naložiti pritožnicam, naj bi bil omejen na 317.547.860 EUR, to je 39.452.140 EUR manj od globe, ki jim jo je nazadnje naložila.

27 Prvič, pritožnice trdijo, da razlaga Splošnega sodišča ni v skladu s ciljem zakonsko dovoljene zgornje meje globe iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, ki naj bi zagotavljala varstvo pred valutnimi nihanji pred sprejetjem odločbe Komisije, to je datum, ko postane globa izterljiva.

28 V zvezi s tem naj bi se Splošno sodišče napačno oprlo na sodno prakso o menjalnem tečaju, ki se uporabi za izračun osnovnega zneska globe, ki pa naj je ne bi bilo mogoče prenesti na določitev zakonsko dovoljene zgornje meje globe glede na to, da naj bi zakonodajalec Unije, ko je uvedel to zgornjo mejo, sledil cilju, ki je drugačen in neodvisen od namena meril teže in trajanja kršitve. Cilj te zgornje meje naj bi bil ravno v absolutnem varstvu pred škodljivimi posledicami valutnih nihanj, do katerih bi lahko prišlo do datuma sprejetja odločbe Komisije, kot naj bi izhajalo iz sodne prakse Sodišča, zlasti iz točke 59 sodbe z dne 16. novembra 2000, Enso Española/Komisija (C-282/98 P, EU:C:2000:628), točke 89 sodbe z dne 16. novembra 2000, Sarrió/Komisija (C-291/98 P, EU:C:2000:631), iz točke 606 sodbe z dne 15. oktobra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi/Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99P in C-254/99 P, EU:C:2002:582) in iz točke 63 sodbe z dne 4. septembra 2014, YKK in drugi/Komisija (C-408/12 P, EU:C:2014:2153).

29 Drugič, pritožnice prerekajo ugotovitev Splošnega sodišča v točki 418 izpodbijane sodbe, da bi morala podjetja nositi tveganje valutnih nihanj, do katerih bi prišlo med predhodnim poslovnim letom in datumom sprejetja odločbe Komisije, kar bi tem podjetjem povzročilo znatne stroške. Ta ugotovitev naj ne bi bila v skladu z namenom člena 23(2) Uredbe št. 2003 in naj ne bi imela nobene podlage v sodni praksi Sodišča.

30 Tretjič, zaradi pristopa Splošnega sodišča naj ne bi bilo mogoče zagotoviti enakega obravnavanja podjetij, katerih knjige se vodijo v drugih valutah, kot je euro, in podjetij, ki svoje knjige vodijo v eurih, glede na to, da naj bi bila prva izpostavljena tveganju, da bo raven zakonsko določene zgornje meje globe precej nihala glede na valutna nihanja, medtem ko naj drugi ne bi bili izpostavljeni takemu tveganju.

31 Četrtič, zaradi pristopa Splošnega sodišča naj ne bi bilo mogoče zagotoviti pravne varnosti, saj naj bi ustvarjal negotovost v zvezi s najvišjim finančnim tveganjem, ki bi ga podjetja, katerih obračunska valuta ni euro, bila primorana nositi.

32 Komisija trdi, da je treba ta pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

33 Z drugim pritožbenim razlogom pritožnice v bistvu očitajo Splošnemu sodišču, da je razsodilo, da je Komisija lahko veljavno izračunala zakonsko dovoljeno zgornjo mejo globe, tako da se je sklicevala na povprečni menjalni tečaj, ki je veljal v poslovnem letu pred sprejetjem sporne odločbe, in ne na menjalni tečaj, ki je veljal na datum sprejetja te odločbe. Trdijo, da je Splošno sodišče s takim ravnanjem kršilo namen te zakonsko določene zgornje meje, sodno prakso Sodišča in načeli enakega obravnavanja in pravne varnosti.

34 Člen 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 določa, da za vsako podjetje in podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega skupnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

35 Pritožnice, katerih skupni promet, ustvarjen v predhodnem poslovnem letu, je izražen v britanskih funtih, ne izpodbijajo pravice Komisije, da globe, ki jih naloži v skladu s členom 23 Uredbe št. 1/2003, določi v eurih. Vendar ta določba ne vsebuje nobenega podatka o tem, kateri menjalni tečaj je treba uporabiti za določitev zakonsko dovoljene zgornje meje globe, če je skupni promet iz drugega pododstavka odstavka 2 te določbe izražen v valuti, ki ni euro.

36 V zvezi s tem in z namenom, da se presodi utemeljenost metode, ki jo je Komisija uporabila za pretvorbo valut, je treba poudariti, da se je Splošno sodišče, ne da bi pritožnice to prerekale, sklicevalo na cilj, ki mu sledi zakonsko določena zgornja meja globe, kot ga je pojasnilo Sodišče v točkah 281 in 282 sodbe z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408) in na katerega je opozorilo Splošno sodišče v točki 414 izpodbijane sodbe. Ta namen je izogniti se nalaganju glob, za katere je mogoče predvideti, da jih podjetja glede na svojo velikost, kot je določena z njihovim prometom, čeprav zgolj približno in nepopolno, ne bodo mogla plačati.

37 Kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, je znesek globe, ki se lahko naloži podjetju, omejen s številčno določljivo in absolutno zgornjo mejo, tako da je najvišji znesek globe, ki se lahko naloži danemu podjetju, določljiv vnaprej (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2015, InnoLux/Commission, C-231/14 P, EU:C:2015:451, točka 48 in navedena sodna praksa).

38 Glede na ta namen ni mogoče kritizirati Splošnega sodišča, ker je v točki 415 izpodbijane sodbe razsodilo, da je treba zgornjo mejo iz člena 23(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1/2003 načeloma določiti glede na gospodarsko stvarnost, kot izhaja iz poslovnega leta pred sprejetjem odločbe, s katero je sankcionirana kršitev člena 81 ES.

39 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 51 sklepnih predlogov, je ta ugotovitev v skladu z odločitvijo zakonodajalca Unije, da načeloma določi promet, ustvarjen v zadnjem poslovnem letu, ki se je končalo pred izdajo odločbe o globi, kot vnaprej določljivo referenčno vrednost, ki najbolje odraža zmožnost plačila podjetja na datum, ko je spoznano za odgovorno za kršitev in ko mu Komisija naloži denarno kazen.

40 Nasprotno od tega, kar trdijo pritožnice, je treba ugotoviti, da ta odločitev prav tako utemeljuje določitev menjalnega tečaja, ki velja v tem obdobju, za pretvorbo te referenčne vrednosti, če je izražena v valuti, ki ni euro.

41 Poudariti je namreč treba, prvič, da je v zvezi s presojo zmožnosti plačila podjetja sklicevanje v ta namen na povprečni menjalni tečaj v poslovnem letu pred sprejetjem odločbe o naložitvi globe, in ne na menjalni tečaj, ki je veljal na datum sprejetja navedene odločbe, v skladu z odločitvijo zakonodajalca Unije, saj prvonavedeni tečaj bolje odraža gospodarsko stvarnost, kakršna je bila med tem poslovnim letom.

42 V nasprotju s tem, kar trdijo pritožnice, iz sodne prakse Sodišča v tem pogledu ni mogoče sklepati, da bi to sodišče v zvezi s pretvorbo najvišje globe razsodilo, da bi se bilo nujno treba sklicevati na menjalni tečaj, ki velja v trenutku sprejetja odločbe, s katero je bila naložena globa. Nasprotno, ugotoviti je treba, da ta sodna praksa potrjuje to, kar je Splošno sodišče v bistvu razsodilo v točki 415 izpodbijane sodbe, in sicer se je v primeru presoje gospodarske stvarnosti, kakršna je v določenem obdobju, primerno sklicevati na menjalni tečaj, ki je veljal v tem obdobju. V nasprotnem primeru bi bila namreč presoja te gospodarske stvarnosti nujno izkrivljena zaradi zunanjih in naključnih dejavnikov, kot je gibanje menjalnega tečaja v obdobju po tem poslovnem letu (glej po analogiji sodbo z dne 16. novembra 2000, Sarrió/Komisija, C-291/98 P, EU:C:2000:631, točki 86 in 88).

43 Drugič, metoda pretvorbe, ki jo je Splošno sodišče potrdilo v točki 416 izpodbijane sodbe, ustreza zahtevi po predvidljivosti zakonsko določene zgornje meje globe, kot je navedeno v točki 37 te sodbe, če ta metoda temelji na menjalnem tečaju, ki je znan pred sprejetjem odločbe Komisije o naložitvi globe in na podlagi katerega je mogoče vnaprej določiti zgornjo mejo globe.

44 Tretjič, trditve pritožnic, da Splošno sodišče ni upoštevalo namena zakonsko določene zgornje meje v tem smislu, da je namen te zgornje meje zagotoviti absolutno varstvo pred valutnimi nihanji do datuma sprejetja odločbe o naložitvi globe, ni mogoče sprejeti.

45 Kot je generalna pravobranilka poudarila v točki 55 sklepnih predlogov, navedeno varstvo ni samostojni namen zakonsko določene zgornje meje globe, temveč bolj eden od vidikov varstva, ki ga ta zgornja meja zagotavlja v zvezi s previsokimi in nesorazmernimi globami (glej po analogiji sodbo z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 281). Tako pritožnice ne morejo opreti argumenta v zvezi z namenom zakonsko določene zgornje meje globe na sodno prakso, navedeno v točki 28 te sodbe. Čeprav ta sodna praksa v zvezi s pretvorbo vrednosti prodaj v okviru določitve osnovnega zneska globe dopušča, da se z zakonsko dovoljeno zgornjo mejo omejijo morebitne škodljive posledice valutnih nihanj, pa iz nje ne izhaja niti, da ta zgornja meja pomeni absolutno varstvo pred tovrstnimi nihanji, niti da je upoštevni menjalni tečaj za določitev navedene zgornje meje tisti, ki velja na datum sprejetja odločbe o naložitvi globe.

46 V zvezi z zatrjevanimi učinki valutnih nihanj na višino zakonsko dovoljene zgornje meje globe, pretvorjene v eure, je treba ugotoviti, da pritožnice niso predložile nobenega dokaza, da je ugotovitev Splošnega sodišča v točki 45 izpodbijane sodbe, v skladu s katero metoda izračuna zakonsko dovoljene zgornje meje globe, ki jo je uporabila Komisija, pomeni omejitev morebitnih škodljivih posledic navedenih nihanj, napačna. Iz točke 42 te sodbe namreč izhaja, da je namen navedene metode, ki temelji na povprečju preteklih tečajev, ki so veljali v poslovnem letu pred sprejetjem odločbe o naložitvi globe, ne pa na menjalnem tečaju, ki je veljal na datum sprejetja te odločbe, po njeni

naravi nevtralizirati učinek navedenih nihanj na ravni zakonsko dovoljene zgornje meje globe do datuma sprejetja navedene odločbe. Argumentacije pritožnic s tega vidika ni mogoče sprejeti, saj bi metoda pretvorbe, ki bi temeljila na dnevnem menjalnem tečaju, bila nujno naključna in negotova, kar bi bilo v nasprotju z metodo, ki jo je sprejelo Splošno sodišče.

47 Zato je treba ugotoviti, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je v točki 416 izpodbijane sodbe razsodilo, da je bila metoda pretvorbe, ki jo je uporabila Komisija za določitev zakonsko dovoljene zgornje meje globe, v skladu z namenom te zgornje meje.

48 Poleg tega se pritožnice ne morejo opreti na dejstvo, da so podjetja, ki svoje knjige vodijo v drugi valuti kot euro, obravnavana drugače v primerjavi s podjetji, ki svoje knjige vodijo v eurih, saj so prvonavedena izpostavljena valutnemu tveganju. Ker pritožnice ne izpodbijajo tega, da se jim naložena globa lahko določi v eurih, je namreč neizogibno, da so izpostavljene valutnim nihanjem. V zvezi s tem je Splošno sodišče v točki 418 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da so valutna nihanja tveganje, od katerega imajo podjetja lahko tako korist kot nevšečnosti in s katerim se morajo podjetja, ki ustvarjajo del svojih prihodkov na izvoznih trgih, običajno soočati v okviru svojih poslovnih dejavnosti ter katerega obstoj ne more povzročiti, da bi globa, ki je zakonsko določena glede na težo in trajanje kršitve, postala neprimerna.

49 Poleg tega argument pritožnic, da naj bi Splošno sodišče kršilo načelo pravne varnosti, temelji, kot je bilo odločeno v točki 46 te sodbe, na napačni premisi, da naj bi jih metoda izračuna, ki jo je potrdilo Splošno sodišče, izpostavila tveganju, da bo višina zakonsko dovoljene zgornje meje globe nihala glede na valutna nihanja, do katerih bi prišlo med koncem predhodnega poslovnega leta in datumom sprejetja sporne odločbe.

50 Zato je treba te trditve zavrniti kot neutemeljene.

51 Glede na vse zgoraj navedene premisleke Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je v točki 421 izpodbijane sodbe razsodilo, da je Komisija utemeljeno izračunala zakonsko dovoljeno zgornjo mejo globe glede na skupni promet, ki so ga pritožnice ustvarile v predhodnem poslovnem letu, pretvorjen v eure na podlagi povprečnega menjalnega tečaja, ki je veljal v tem obdobju.

52 Zato je treba drugi pritožbeni razlog pritožnic zavrniti kot neutemeljen.

Tretji pritožbeni razlog: kršitev načel enakega obravnavanja in sorazmernosti ter očitek Splošnemu sodišču, da ni izvajalo neomejene pristojnosti

Trditve strank

53 Tretji pritožbeni razlog pritožnic, ki se nanaša na točke od 396 do 402, 434, in 438 ter od 440 do 444 izpodbijane sodbe, je razdeljen na dva dela.

54 S prvim delom pritožnice Splošnemu sodišču očitajo, da je napačno uporabilo pravo s tem, da je nepravilno uporabilo načeli enakega obravnavanja in sorazmernosti, ko je zavrnilo njihov tožbeni razlog, s katerim so trdile, da je bila globa, ki jim jo je naložila Komisija, sorazmerno višja od globe, ki jo je naložila drugim udeležencem kartela, ker je dejavnost pritožnic manj raznovrstna.

55 Splošno sodišče naj bi s tem prezrlo argument pritožnic, v skladu s katerim mora Komisija, če škodljive posledice globe, naložene podjetju, niso sorazmerne v primerjavi z globo, naloženo drugim naslovnikom odločbe, kot naj bi prikazoval odstotek zneska globe v skupnem letnem prometu teh podjetij, zagotoviti, da se načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja upoštevata. V obravnavani zadevi naj bi bilo to dejansko stanje mogoče predvideti, ko je bila sporna odločba sprejeta, kot naj bi bilo razvidno iz poročila svetovalnega podjetja, ki je bilo predloženo Splošnemu sodišču. V zvezi s tem

naj bi Splošno sodišče napačno razlagalo cilj tega poročila, ki naj ne bi bilo pripravljeno kot dokaz o dejstvih, nastalih po sprejetju sporne odločbe, ampak kot dokaz o dejstvu, da bi naložitev visoke globe pritožnicam imela nesorazmeren učinek in bi povzročila resno poslabšanje finančnega položaja pritožnic v primerjavi z drugimi udeleženci v kartelu.

56 Splošno sodišče naj bi poleg tega napačno razlagalo argument pritožnic, s katerim trdijo, da bi Komisija morala upoštevati vpliv, ki bi ga visoka globa lahko imela na finančni položaj podjetij in zlasti podjetij, katerih dejavnost ni tako raznovrstna, in ne morebitne izgube podjetij, ki so manj prilagojena razmeram na trgu.

57 Nazadnje naj Splošno sodišče ne bi upoštevalo, da sta Komisija v svojih prejšnjih odločbah, Splošno sodišče pa, med drugim, v sodbi z dne 12. decembra 2012, Novácke chemické závody/Komisija (T-352/09, EU:T:2012:673), upoštevala argumente, ki so bili podobni argumentom pritožnic.

58 V drugem delu tretjega pritožbenega razloga pritožnice očitajo Splošnemu sodišču, da je napačno uporabilo pravo, ko ni uporabilo svoje neomejene pristojnosti v zahtevanem obsegu, da bi odpravilo različno obravnavanje, katerega predmet so bile pritožnice v primerjavi z drugimi udeleženci v kršitvi, zaradi katere je bila izdana sporna odločba. Pritožnice trdijo, da bi Splošno sodišče pri izvajanju navedene pristojnosti moralo upoštevati finančne težave, s katerimi bi se srečale v primeru plačila globe, ne da bi morale te težave, kot naj bi razsodilo Splošno sodišče v točki 443 izpodbijane sodbe, pomeniti izredne okoliščine. Za to, da bi se zaradi navedenih težav popravila globa, naj bi zadostovalo, da bi bile te težave take, da bi znatno učinkovale na pritožnice, tako da bi bile zaradi njih drugače obravnavane v primerjavi z drugimi udeleženci v tej kršitvi.

59 Komisija trdi, da je treba ta pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Sodišča

60 Pritožnice s prvim delom tega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču v bistvu očitajo, da je v okviru nadzora zakonitosti sporne odločbe na podlagi člena 263 PDEU napačno uporabilo načeli enakega obravnavanja in sorazmernosti. Menijo, da ti načeli zahtevata, da Splošno sodišče razsodi, da bi Komisija pri odmeri glob morala upoštevati učinek naložene globe, ki je v primerjavi z drugimi udeleženci kartela očitno bolj škodljiv za pritožnice zaradi njihove dejavnosti, ki ni tako raznovrstna, kar se izraža v razliki v odstotku, ki ga predstavlja globa v skupnem prometu zadevnih podjetij.

61 Kar zadeva podatke v poročilu svetovalnega podjetja iz točk 400 izpodbijane sodbe, iz točke 401 navedene sodbe izhaja, da je Splošno sodišče v bistvu iz razlogov, predstavljenih v točkah 274 in 285 iste sodbe, in sicer, da se je navedeno poročilo nanašalo na spremembe v finančnem položaju pritožnic po sprejetju sporne odločbe in da zato nikakor ne more vplivati na zakonitost te odločbe v okviru nadzora, ki se izvaja na podlagi člena 263 PDEU, menilo, da navedenih podatkov ni treba upoštevati pri presoji zakonitosti globe.

62 Res je, da so se pritožnice implicitno sklicevale na izkrivljanje teh dokazov, zlasti ko so navedle, da Splošno sodišče ni upoštevalo vsebine tega poročila, vendar pa golo sklicevanje na tako izkrivljanje ne zadosti zahtevam, ki jih je postavilo Sodišče v svoji sodni praksi in v skladu s katerimi morajo biti v pritožbi natančno navedeni dokazi, ki naj bi bili izkrivljeni, in napake v analizi, ki naj bi Splošno sodišče v njegovi presoji pripeljale do navedenega izkrivljanja (glej v tem smislu sodbo z dne 7. januarja 2004, Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točka 50).

63 Nato je treba v zvezi z argumentom, da se ni upoštevalo odstotka, ki ga predstavlja globa, naložena pritožnicam, v njihovem skupnem prometu v primerjavi z drugimi naslovniki sporne odločbe, in posledičnega domnevno drugačnega obravnavanja, ugotoviti, da je Splošno sodišče, v nasprotju s tem, kar trdijo pritožnice, nanj odgovorilo v točkah od 397 do 399 izpodbijane sodbe.

64 Splošno sodišče je v točki 398 navedene sodbe zlasti pravilno razsodilo, da ni v nasprotju z načeloma sorazmernosti in enakega obravnavanja, če se na podlagi metode izračuna osnovnega zneska glob iz točke 13 Smernic iz leta 2006 podjetju, katerega dejavnosti so bolj kot pri drugih podjetjih osredotočene na prodajo blaga ali storitev, ki so neposredno ali posredno povezane s kršitvijo, naloži globa, ki predstavlja višji delež v njegovem skupnem prometu v primerjavi z deleži, ki jih predstavljajo naložene globe v prometu vsakega od preostalih podjetij. Splošno sodišče je namreč ugotovilo, da je za to metodo izračuna, ki ne temelji na skupnem prometu zadevnih podjetij, značilno, da se med temi podjetji pojavijo razlike v razmerju med tem prometom in višino glob, ki so jim naložene.

65 Kot je Splošno sodišče ugotovilo v točki 397 izpodbijane sodbe, iz sodne prakse Sodišča izhaja, da se Komisija pri odmeri globe, če so take globe naložene več podjetjem, udeleženim v isti kršitvi, ni dolžna prepričati, da končne globe pri zadevnih podjetjih odražajo razlike med njimi z vidika njihovega skupnega prometa (glej po analogiji sodbo z dne 28. junija 2005, Dansk Rørindustri in drugi/Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, EU:C:2005:408, točka 312).

66 Če se domneva, da se s tem očitkom trdi, da bi Komisija morala odstopiti od te metode in v primeru pritožnic odločiti, da zniža globo, ker je njihova dejavnost manj raznovrstna, je treba v zvezi z domnevno kršitvijo načela enakega obravnavanja, ki jo navajajo pritožnice, poudariti, tako kot generalna pravobranilka v točki 100 sklepnih predlogov, da razlika v odstotku, ki ga globa predstavlja v skupnem prometu zadevnih podjetij, ne more biti zadostni razlog, s katerim bi se upravičilo odstopanje Komisije od metode izračuna, ki jo je sama določila. S tem bi se podjetjem, katerih dejavnost je manj raznovrstna, dajala prednost na podlagi meril, ki niso upoštevna z vidika teže in trajanja kršitve. Kar zadeva odmero globe, se z uporabo različnih metod izračuna ne sme diskriminirati podjetij, ki so bila udeležena pri sporazumu ali usklajenem ravnanju v nasprotju s členom 101(1) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 19. julija 2012, Alliance One International in Standard Commercial Tobacco proti Komisiji in Komisija proti Alliance One International in drugim, C-628/10 P in C-14/11 P, EU:C:2012:479, točka 58 in navedena sodna praksa).

67 Glede argumenta pritožnic, da naj bi visoka globa vplivala na njihov finančni položaj, je treba ugotoviti, da je Sodišče večkrat razsodilo, da Komisija pri odmeri globe ni dolžna upoštevati ekonomskega položaja zadevnega podjetja, zlasti pa njegove zmožnosti plačila, saj bi priznanje take obveznosti privedlo do dajanja neupravičene konkurenčne prednosti podjetjem, ki so najmanj prilagojena razmeram na trgu (sodba z dne 10. maja 2007, SGL Carbon/Komisija, C-328/05 P, EU:C:2007:277, točka 100 in navedena sodna praksa).

68 Nazadnje se pritožnice ne morejo uspešno sklicevati, da je Komisija navedene premisleke upoštevala v drugih odločbah, glede na to, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča prejšnja praksa odločanja Komisije ne šteje za pravni okvir za globe na področju konkurenčnega prava (sodba z dne 23. aprila 2015, LG Display in LG Display Taiwan/Komisija, C-227/14 P, EU:C:2015:258, točka 67 in navedena sodna praksa).

69 V teh okoliščinah prvega dela tretjega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

70 Pritožnice v okviru drugega dela tretjega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očitajo, da ni ustrezno uporabilo svoje neomejene pristojnosti, ki mu jo podeljuje člen 261 PDEU v povezavi s členom 31 Uredbe št. 1/2003, ker ni znižalo globe, zato da bi zagotovilo enako obravnavanje udeležencev kartela.

71 Spomniti je treba, da lahko v skladu z določbama iz prejšnje točke Splošno sodišče poleg nadzora zakonitosti glob, ki jih določi Komisija, presojo Komisije nadomesti s svojo presojo in naloženo globo ali periodično denarno kazen posledično prekliče, zniža ali zviša (glej v tem smislu sodbo z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 75 in navedena sodna praksa).

72 Kadar pa Sodišče v okviru pritožbe odloča o pravnih vprašanjih, mu ni treba iz razlogov pravičnosti s svojo presojo nadomestiti presoje Splošnega sodišča, ki pri izvajanju svoje neomejene pristojnosti odloča o višini glob, ki se podjetjem naložijo zaradi kršitev prava Unije (sodba z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 164 in navedena sodna praksa).

73 Le če bi Sodišče ocenilo, da višina sankcije ni le neprimerna, ampak tudi tako pretirana, da ni sorazmerna, bi bilo treba ugotoviti, da je Splošno sodišče zaradi neprimernosti zneska globe napačno uporabilo pravo (sodba z dne 18. julija 2013, Schindler Holding in drugi/Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, točka 165 in navedena sodna praksa).

74 V zvezi s tem iz točk 433, 438 in 441 izpodbijane sodbe izhaja, da je Splošno sodišče v zvezi z domnevno nesorazmernostjo globe, naložene pritožnicam, v okviru svoje neomejene pristojnosti preučilo argumente pritožnic, ki so temeljili, prvič, na dejstvu, da zaradi manjše raznovrstnosti njihove dejavnosti taka globa bolj bremeni njihov finančni položaj kot globa, naložena drugim zadevnim podjetjem, in drugič, na dejstvu, da se bo zaradi navedene globe poslabšal njihov finančni položaj. V tem okviru je upoštevalo elemente, navedene v poročilu svetovalnega podjetja in omenjene v točki 55 te sodbe.

75 V zvezi s prvim argumentom, kot izhaja iz točke 64 te sodbe, je Splošno sodišče v točki 438 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da okoliščine, na katere se sklicujejo pritožnice, tudi če bi bile dokazane, niso bile pomembne za preučitev sorazmernosti globe.

76 V zvezi z drugim argumentom, iz točk 441 in 442 izpodbijane sodbe izhaja, da je Splošno sodišče pravilno ugotovilo, da obstoj morebitnih finančnih težav ne more upravičiti znižanja globe, razen v izrednih okoliščinah, če to upravičuje nadrejen interes. Kot je Splošno sodišče v bistvu ugotovilo v točki 441 izpodbijane sodbe, bi samodejno upoštevanje navedenih težav namreč lahko globam, ki jih Komisija naloži podjetjem v skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003, odvzelo njihov odvračilni učinek.

77 V nasprotju s tem, kar trdijo pritožnice, Splošno sodišče torej ni razsodilo, da lahko svojo neomejeno pristojnost izvaja samo v izrednih okoliščinah, ampak da se globa lahko zniža na podlagi domnevnih finančnih težav, samo če so te težave izjemne. V točkah 434 in 443 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče menilo, da glede na dokaze, ki jih ima na voljo, v obravnavani zadevi ni šlo za to.

78 Zato je treba ugotoviti, da je treba drugi del tretjega pritožbenega razloga zavrniti v delu, v katerem se, prvič, izpodbijana sodba napačno razume, in drugič, skuša doseči, da se presoja dejanskega stanja, ki jo je opravilo Splošno sodišče, ponovno preuči, kar pa v okviru pritožbe ni naloga Sodišča.

79 Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev je treba tretji pritožbeni razlog zavreči kot delno nedopusten in zavrniti kot delno neutemeljen.

80 Ker nobenega izmed treh pritožbenih razlogov, ki so jih v utemeljitev pritožbe navedle pritožnice, ni mogoče sprejeti, se pritožba zavrne v celoti.

Stroški

81 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če pritožba ni utemeljena, Sodišče odloči o stroških. Na podlagi člena 138(1) navedenega poslovnika, ki se na podlagi člena 184(1) tega poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker pritožnice s pritožbenimi predlogi niso uspele in je Komisija predlagala, naj se jim naloži plačilo stroškov, jim je treba naložiti plačilo stroškov, ki se nanašajo na to pritožbo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Pritožba se zavrne.**

2. **Družbam Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH, Pilkington Italia SpA se naložijo stroški.**

Podpisi